

Landskabets vitale kræfter i SLAs euvre

Af Malene Hauxner

Tilstedeværelsen af et offentligt rum er if. den tysk-amerikanske filosof Hannah Arendt afgørende for oplevelsen af identitet. Det, at træde ind på verdens arena og synliggøre fortællingen om sig selv ved at dele den med andre, spiller en afgørende rolle for menneskets selvforståelse. Arendt tager ligefrem præsident Thomas Jeffersons begreb 'jagten på lykken' fra den amerikanske uafhængighedserklæring og gør den til en ret, borgeren har til at træde ind i det offentlige rum. Det er netop tyranniet, der bandlyser mennesket fra det offentlige rum og spærrer det inde i husholdningens sfære. Således bliver den amerikanske drøm ikke kun at være sin egen lykkes smed og dyrke sin private lykke, men kommer til at handle om at dyrke det, der angår fællesskabet.

Identitet siges at være noget der forbliver det samme over tid. Da alt forandrer sig, kan det synes umuligt at tale om identitet. Identitet er imidlertid ikke noget vi har. Den skal skabes, vedligeholdes, udvikles og dyrkes. Identitet forstået som noget der til en vis grad har været og bliver ved med at være det samme, må i Danmark være et vejrlig; årstider, tusmørke og lyse nætter, regn, tåge, dugfald, sne, blæst, en temperatur der er egnet til arbejde og betingelser, der gør at jorden kan dyrkes.

Foto: Stig L. Andersson. Japansk have

Landskabsarkitektur er bygningskunst forstået som skabelsen af rum. Men det er mere og andet, noget jeg plejer at kalde dyrkningskunst. Landskabsarkitektur har eksistentiel betydning, fordi den vidner om at vi lever på en jord, som kan dyrkes og at denne proces er en menneskelig, social handling. At dyrke det der angår fællesskabet er en af landskabsarkitekturens vigtigste opgaver, en opgave SLA har påtaget sig.

For godt 10 år siden skrev jeg i Weilbachs Dansk Kunstnerleksikon. "*Stig L. Andersson har i en noteagtig, men kunstnerisk præcis udtryksform, der sammenkobler tekststykker, fotografier og poetiske skitser, vist en udpræget kunstnerisk tilgang til landskabs- og havekunsten. Ved hjælp af et analyserende notationssystem søger han at inddrage landskabets vitale, ikke synlige kræfter, klima og historie i et foranderligt, visionært samspil med terræn, bebyggelse, produktion, videnskab og kunst. Det kommer i særdeleshed til udtryk i landskabs- og bebyggelsesplan for Toga City Valley.*" Det var befriende, at blive præsenteret for denne nye eller genopdagede metode, at lade natur og historie medvirke til at forme et 'landscape of wind and water', som bygger på og indebærer bevægelse og forandring og se et bud på, hvad det ubestemmelige begreb byøkologi, kunne dække over. Metoden indgår stadig i SLAs projekter, men i modsætning til dengang da det eneste udførte værk var *Visionernes bro* på Dansk Ingeniørforenings udstilling *Techno Vision* skabt sammen med arkitekten Tage Lyneborg, er der nu kommet mange arbejder til, projekter såvel som udførte; så mange og med så stor sammenhængskraft, at man kan tale om et euvre.

I 1993 havde jeg den fornøjelse at samarbejde med SLA om en masterplan for Carlsbergbryggerierne i København, der som så meget andet desværre ikke blev til noget. I den situation fik jeg lejlighed til på nært hold at studere en visionær tankegang og et talent for at tegne, fotografere og præsentere ideer kombineret med stor lydhørhed, evner der siden er kommet kolleger, studerende og medarbejdere til gode. Jeg har siden fulgt SLAs karriere fra undervisningsassistent, og medarbejder til lektor, gæsteprofessor, foredragsholder, cen-

sor, konsulent og tegnestueleder. Jeg beundrer hans talent for såvel formidling som videnskabeligt og kunstnerisk arbejde og sætter pris på hans respekt for den demokratiske beslutningsproces, kærlighed til naturen, nysgerrighed, videbegærlighed, klogskab og lyst til at diskutere og videregive sin viden. I 2002 skrev jeg om SLAs projekter i *Topos: The International Review of Landscape Architecture and Urban Design* og var med til at udpege tegnestuen til den første modtager af Toposprisen. Det er mig en glæde nu at kunne bidrage til at udbrede kendskabet til nogle af hans seneste arbejder.

Dyrkningsprocesser

Stig L. Anderssons afgangprojekt, en landskabsplan for Vestamager, med den sigende titel *Det programmerede landskab*, faldt godt i tråd med digteren Alexander Popes anbefaling om at spørge Genius Loci, stedets ånd til råds, en metode den norske arkitekturteoretiker Christian Norberg-Schultzs havde agiteret for i 1980'erne. SLA gjorde imidlertid andet og mere end at bevare og retablere, som de fleste andre, der fulgte dette paradigme. Han udpegede og artikulerede landskabstyper som strandenge, overdrev og rørsumpe, fordi de havde den egenskab at kunne skabe barrierer, pauser og åbninger. Han gjorde landskabet til arkitektur forstået som skabelsen af rum. Metoden kan følges til et indkøbt konkurrenceforslag til en bebyggelses- og landskabsplan for et østjysk dyrkningslandskab ved Bramdrup. Den eksisterende struktur af spredtliggende gårde omgivet af skove og levende hegn er forstærket med poppelhegn, fordi de med deres ensartethed kan tilføre landskabet et homogent og karakteristisk udtryk, et træk, der kan ses som en æstetisk betinget rendyrkning af de funktionelle markskelshegn, der er en betingelse for dyrkningsprocessen. Strukturen gør processen synlig og letter forståelsen af landskabets funktion og dannelsesproces.

Den rumlige organisering i *Ullerødbyen* i Nordsjælland er den samme som i Dyrehaven og i Århus Universitetspark. Til grund ligger G.N. Brandts koncept for den moderne have, en

fastlagt ramme omkring et foranderligt landskab, formet af dyrkningsprocessen. Konceptets styrke ligger i, at det på en gang lukker udadtil og åbner indadtil, dedikerer en ramme om et generisk indhold, som SLA udtrykker det. En del af rammen i Ullerødbyen er dyrket som en forstbotanisk have efter et rækkesystem, hvor træerne udvikler sig ikke i plantesamfund men i en slags rationelle planteværker, som man kender dem fra planteskoler. Sammen med skoven danner bolig- og erhvervsbebyggelse ramme om et åbent, fælles landskab. Det kan løbende programmeres til naturoplevelser og aktiviteter, der foregår på kultiverede græsarealer spredt ud som frokostduge i det høje græs. De udpegede byggefelt, der er trafikalt forbundet af bugtede veje, ligger ud til det fælles dyrkningslandskab og ved mindst en af de lokale naturtyper; en bakke, en sø, en eng eller en lund.

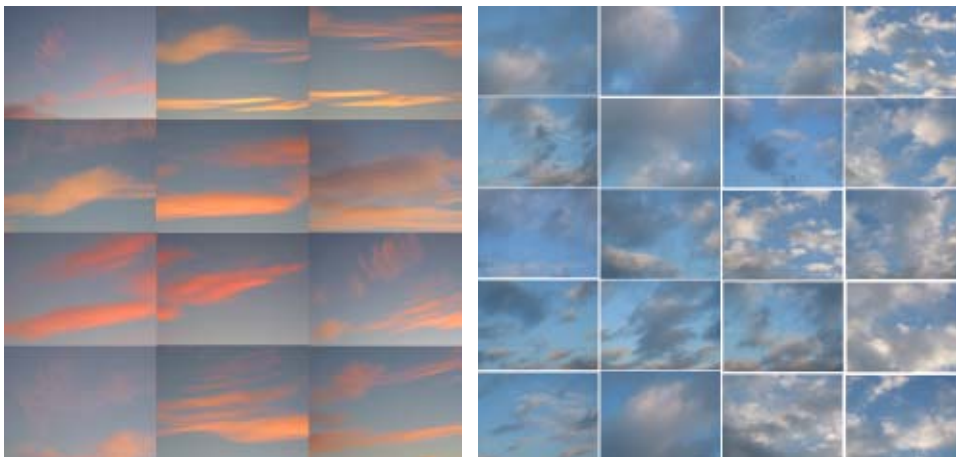
I dyrkningslandskaber ved Greve og Solrød nær Køge Bugt ligger landsbylignende enklaver mellem skove, lunde, overdrev, enge, søer og åer. Bebyggelserne ligger hævet over det omkringliggende terræn omgivet af græsskråninger med indfældede trin, trapper og terrasser. En landskabelig flade, der kobler og skiller ændrer sig fra våde enge over græsmarker og overdrev til såkaldte byflader med fast belægning. Landskabet kan løbende omdannes fra effektivt rationelt dyrkede, drænede marker til mere eller mindre våde landskaber afhængig af tilstand og behov. En beskyttende ramme af skov giver områderne sammenhæng, storhed og identitet. Der er ingen døde ender; hverken landskabeligt, bebyggelsesmæssigt eller trafikalt. Mens bebyggelsen i Ullerødbyen danner ramme om det fælles landskab er bebyggelse og landskab i de to andre helhedsplaner maksimalt integreret. I alle tilfælde har indbyggerne udsigt og adgang til naturen. Det traditionsbundne ligger i at se konceptet som en lysning i en skov, det visionære og nutidige i at sideordne aktiv livsførelse, bymæssig komfort og landlige herlighedsværdier i en let bymæssighed, i modsætning til tidligere, hvor det bymæssige stod skarpt modstillet det landskabelige.

Vejrlig og vandpytter

I Stig L. Anderssonss værker er vejret hovedaktør. Det forstår man godt, for i Danmark taler vi altid om vejret; om det blæser, regner, sner eller er overskyet.

Når det regner i byen, tænker man ikke, at nu agerer naturen gennem en proces, som ikke er påvirket af mennesket. Set således indeholder byen natur eller naturen er en del af byen. Det folkelige udtryk 'ud i naturen' kan komme til sin ret, selv om vi kun går ned i parken eller kører en tur ud ad motorvejen, ud i det vejr, som det er formålet at sanse. Efter at regnvandet har ramt asfalten, ledes det i render til kloaker. Dette forløb må betegnes som en menneskeskabt unaturlig proces. Systemer som efter en strukturel naturopfattelse ikke betragtes som naturlige, kan efter en processuel betragtes som meget naturlige eller sågar som ren natur. Hvis fokus flyttes fra det strukturelle mod det processuelle, er det muligt at genskabe naturlige forhold. Når en å går over sine bredder eller vand samler sig i pytter, er det naturen der agerer. Når vandet styres af kajkanter, sluser, dræn, eller fint tegnede furer i et gulv er det 'unaturligt' menneskeværk, dyrket og forfinet i en arkitektonisk bearbejdning, der kan gøre det til et kunstværk.

Foto: Stig L. Andersson.

Et sted hvor der får nogle år siden lå endestation for S-toget til Valby samt et mejeri ved navn *Solbjerg*, er der nu bygget tunnelbane, butikcenter, gymnasium og handelshøjskole ved siden af beboelsesblokke, stationsbygninger, brandstation, domhus, politistation, kirke og hovedbibliotek. Bygningerne i alle mulige materialer og stilarter vender hver sin vej og står i hver sin højde. Det skyldes stedets topografi og bebyggelsesmønster. Stedet, der som navnet Solbjerg antyder er en bakke, blev mellem 1909 og 1933 bebygget med offentlige institutionsbygninger. De store tunge rødstensklumper er i en næsten middelalderlig nationalromantisk stil; det sidst tilkomne hovedbibliotek dog i en amerikansk inspireret klassicisme.

Det nye Frederiksberg gymnasium er også en stor, tung bygning. Den kubiske klump af grå teglsten lukker sig om sine indre gårde, kun brudt af en glasfacade og højtsiddende, vandrette vinduesbånd. Facadebeklædningen på Frederiksbergcenteret er røde tegl med pyntestriber, som det hørte sig til i 1980'erne og på Copenhagen Business School er den lyse sandsten.

Den tilsyneladende umulige opgave var at give dette *terrain vague* mellem de uens bygninger ny identitet, at omdanne det til et helstøbt moderne byrum til sansemæssige og sociale oplevelser, samvær og bevægelse. Som Markuspladsen nyder godt af et net af entreer og en mindre ankomstplads mod lagunen, er *Solbjerg plads* blevet forsynet med en mindre ankomstplads og en entré der udvider sig til en slags hall. De forskellige pladser er vendt og drejet og føjet sammen som tatamimåtter. Rektangler, der går igen som figur, er med til at holde dem sammen.

Den tidligere Stationsvej markerer sig i bybilledet med letløvede piletræer, chaussestenslørebane og grønne markeringsskilt langs cykelstiernes venstre side. Om aftenen tindrer et orgie af grønne lyspletter nedfældet i taktile støbejernsfliser langs drænen med meanderende støbejernsriste.

Foran tre tidligere stationsbygninger, der huser bar og café, ændrer entreen karakter og bliver til et særligt rum med en

anden syntaks og andre materialer. Vandgraner og hvidblomstrende magnolier i projektet - paradisæbler i virkeligheden, giver en let flimrende skygge over borde og stole og på en betonoverflade, der er kostet af i et mønster der skifter retning. Over den underliggende tunnelbane kaster kunstlys fra armaturer på høje master bladagtige skygger i konkurrence med cykelstiens markeringslys. Gulvet er foldet med kraftigt bagfald, så regnvand løber mod drænrender i folderne; ikke ud over trinfladerne som vanligt.

Et foldet gulv mellem gymnasiets glasfacade og bibliotekets monumentale indgang kultiverer den store højdeforskel i en trappe med trin af beton og jern. Materialerne fastholder jernbaneterrænets råhed og trappeformen opfylder, ud over sin regulerende funktion, unges ønske om at kunne scate og dase uformelt. De rektangulære og kvadratiske trin i forskellige højder er vendt og drejet. Træerne er spredt, nonchalant som af fugle. Rødbladede ask, tjørn, løn og eg matcher de gamle rødstensbygninger og trappernes rustrøde stigninger og trinkanter. En høj betonmur danner ramme og baggrund for et vandtæppe.

Den vegetative natur på Solbjerg plads kan opleves i en have anlagt i et kæmpestort rektangulært støbejernskar. Birk med hvide stammer, duetræ med blomster som hvide duer, sommerfuglebusk med hvide aks, konvalbusk med hvide bær, æble, kirsebær, røn, hæg, robinie, syren, jasmin, azelea, lyng, hortensie, anemone, liljekonval, iris, crocus og pinselilje med hvide blomster er kun et udpluk. Pladsen afsluttes af en lys lund med fyrretræer, slanke som brede i kronerne, på et bakket blødt gulv af tætklippet græs og mos kantet, af et vredet, rillet betonglaci, der bliver mindre som lunden følger terrænets stigning mod horisonten.

Hvis man sammenligner med konceptet for Ullerødbyen, er pladsen at ligne med fællesrummet, landskabet med fuld tilgængelighed. Men denne gang er der tale om et byrum og gulvet er belagt med koksgrå basaltfliser, der ligger vandret, så regnvandet ikke render af, men bliver liggende som 100 vandpytter i cirkulære ringe hugget ud i stenene. På denne

måde kan pladsen ændre karakter afhængig af om solen skinner eller det regner. Den optimale situation vil være, når solen efter en byge glimter i blanke, vandfyldte spejl, der trækker skyerne ned på jorden.

Foranderlige foldninger

Betragtes landskabet som det lag af kultiveret natur, der forsegler klodens indre og åbner sig mod himlen og landskabsarkitektur som den arkitektoniske behandling af dette landskab, vil man kunne skelne mellem to aspekter; et biologisk regulerende og et kunstnerisk, socialt kommunikerende. Det regulerende hænger sammen med vejrliget og tyngdekraften. Det kommunikerende har at gøre med oplevelse og erkendelse, sprog og betydning. Det kan referere til historien som noget udenfor liggende og til naturen, der er fysisk tilstede i værket her og nu. Begge aspekter handler om forholdet mellem menneske og natur. En måde at behandle dette landskab på er at indlægge lodrette og vandrette planer eller 45 graders skråninger og føje komponenter sammen i retvinklede, kantede systemer. Man kan i plan og snit folde skarpt, som var der tale om en musetrappe eller en lampeskærm. Folder man blødt, trænger billedet af en hud eller en meanderende flod sig på.

Gulvet på *Kolding Banegårdsplads* et 1. præmieforslag i en konkurrence er foldet langs parallelle baner fra banegårdsbygningen mod Slotssøen, således at de rejsende føres under søens minimale vandstand såvel som op til et niveau, hvor himmel, horisont og vandoverflade i det fjerne kommer tæt på og bliver det centrale i oplevelsen. Trinene er udnyttet til siddekanter over indbygget belysning, vandsprøjt og selvlysende materialer for æstetisk og funktionelt at gøre opmærksom på stigninger.

Konceptet i *Charlottehaven* på Østerbro i København er den traditionelle karregårds. Men hvor traditionen angav en stor åben græsplæne i midten med samme udsigt i alle retninger, sker der her noget andet. Bede og plæners konturer danner amorfe figurer, tegnet af bugtede og kantede stålbånd. Oven-

fra ser man en plade, sat sammen af puslespilsbrikker. Færdes man langs kanten skifter billedet fra langt til højt græs, fra blå farvetoner og nuancer hos blåsvingel og blåaks til grønne hos elefantgræs, bjørnegræs og bregner, fra slag-skygge og modlys til gennemskin. Virkningen er hentet i dyrkningslandskabet. Om end rug og havre er blevet til eksotiske græsser, er vindens leg med aksene den samme. Med naturens enkle virkemidler; lyset og vinden er der skabt et rum af stor styrke og skønhed.

På sporet af den tabte tid

Landskaber er historiske i kraft af, at de har en historisk oprindelse. De er skabt i en bestemt tid og til et bestemt sted, og i den forstand er de et levn fra den tid, de er skabt i. Samtidig er de aldrig kun levn, men også samfundsmæssige fænomener i forandring i den forstand, at de selv er en del af en historisk proces og tilstede i nuet.

Som agenter for forandring er landskabsarkitekter naturligt involveret i konflikten mellem bevaring og forandring. Ved renoveringer og fornyelser bliver de præsenteret for problemet, hvor langt tilbage de skal gå, til den tilnærmelsesvis oprindelige ide eller til noget af kvalitet, der er opstået undervejs, som der jo som regel gør under omdannelse, eller til noget helt tredje.

Opgaven er at kunne transformere uden at lade fortiden forsvinde, at omsætte fortidens landskaber til noget nutidigt og autentisk uden at slette de spor der viser tilbage i tiden. En bevaringsstrategi, der opfylder disse mål, forudsætter en vision der bygger på opmærksomhed på det arkitektoniske sprog, en procesorienteret naturopfattelse, indsigt i fremtidig brug, forståelse for det biologisk-fysiske regulerende aspekt, et dybtgående kendskab til materialer og teknik samt en skarpsindig forståelse for det historisk kommunikerende aspekt.

SLA skelner mellem et ækvivalensprincip, der forudsætter accept af flere tilstande og et reduktionsprincip, der indebærer at man finder frem til den mest repræsentative fase og lader

denne danne norm for rekonstruktion og ny konstruktion, altså nøjes med at anskueliggøre een tilstand.

Forestil dem et landskab, hvor en sluse i en dæmning, der holder vandet væk fra en drænet mark, har stået åben et stykke tid og vandet er trængt ind og har lagt sig til rette de laveste steder som våde enge og søer. Kun de højest liggende tuer er ikke oversvømmede. Således er billedet i *Mølleparken* opkaldt efter den nedlagte Århus mølle. Tuer af græs, hævede vandspejle og lavtliggende enge flyder i amorfe figurer ud og ind mellem træer og stier i et sprog, der fortæller om naturen i form af vandets naturlige proces og om historien om en mølle og et landskab med moser, enge og kær. Parken er rumligt organiseret med trægrupper og et plateau af chaussesten genbrugt fra parken fra slutningen af 1920'erne, bugtede stier, plæner og en sø, man kan skøjte på, som man gjorde det på Møllesøen i 1873 og kær fra før der overhovedet var park. Tuerne, græsset og vandfladerne er flettet sammen, så de opleves simultant, mens grænserne mellem tidernes lag er markeret.

Her er SLA på linie med den schweiziske landskabsarkitekt Bernard Lassus, der har renoveret et anlæg omkring rebslagriet Corderie Royale. Man kan i havnebyen Rochefort-sur-mere opleve det oprindelige sumpede flodlandskab, 1600-talsbygningerne og deres omgivelser og det tilgroede vildnis, der havde indfundet sig omkring ruinen, da rebslagningen var ophørt. Som det vigtigste skabte han noget nyt - en forbindelse mellem by og havn ved hjælp af en rampe langs bymuren. På rampen er plantet en plantage af tulipantræer, der aldrig har befundet sig på stedet og derfor er ganske fri af historiske referencer, men ikke desto mindre har gjort historien og stedet begribeligt og autentisk. Det unikke i forslagene ligger i, ikke bare at bevare og restaurere, men i at inkorporere flere kulturhistoriske lag og tidsepoker i moderne anlæg, så det kan bruges og tolkes af mennesker med interesse for historie og natur.

Ved *Valdemar Slot* har SLA fastfrosset en bestemt tilstand efter reduktionsprincippet, fordi det i dette tilfælde drejer sig

om den betydningsfulde epoke barokken. Da det ikke giver mening at rekonstruere haven som et fuldgældigt barokanlæg, fremdrages de træk der har størst betydning. Det er blevet til vekslende vandflader der tydeliggør artikulationen af terrænet og etablering af en vandflade i et to centimeter dybt bassin af sort basalt, der ikke bare kan bruges til skøjteløb om vinteren, men som det vigtigste udspænder gårdrummet og spejler himmel og skyer, skaber enhed mellem bygning, have og natur.

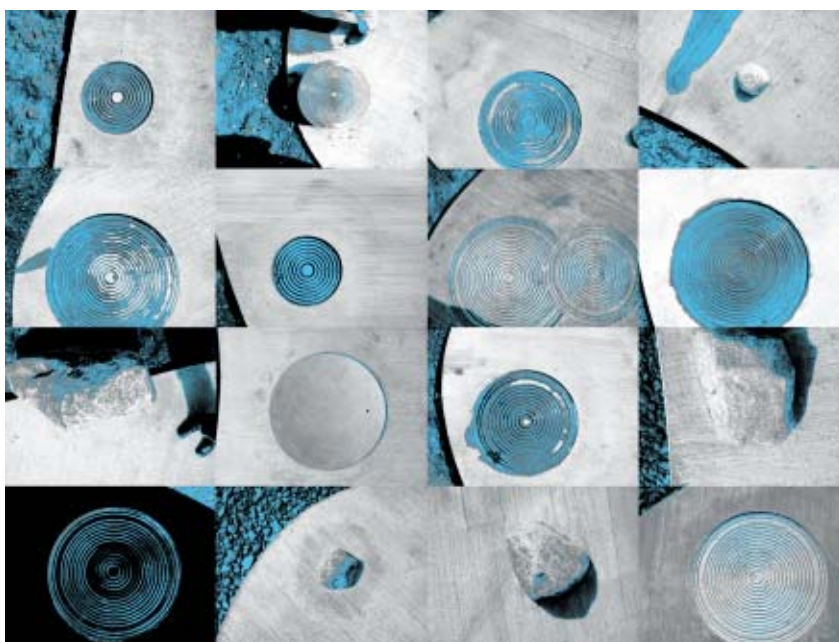
Sprogets betydning

Vi lever i et urbant landskab, der er under konstant forandring. Brugen af det er under forandring, men også den betydning det har, er under forandring. Det arkitektoniske sprog skal kunne håndtere arkitektoniske problemer og skabe bestemte betydninger.

Mellemligstiden var præget af en tolerant holdning over for naturen, det oprindelige og det barnlige og en beundring for det selvgroede landskab. Under nazismen og 2. verdenskrig blev naturbegejstringen ekstrem. De hjemmehørende planter og det uberørte landskab blev sat på piedestal og ethvert spor af menneskehånd betragtet som en vandalisme, der efterlod landskabet som kultursteppe. Efter nazismens sammenbrud og afslutningen på anden verdenskrig stod man med den smertelige erfaring, at den menneskelige natur var upålidelig og farlig, hvis den blev sluppet løs og løsningen måtte blive at opdrage og styre denne natur. I koldkrigstidens første tid blev det menneskets bestemmelse at overvinde sin natur, sine drifter og dyriskhed, at lægge afstand til naturen. Det kultiverede, forarbejdede, og menneskeskabte blev til det naturlige og dermed det rigtige og smukke. Studenterne, der krævede fantasien til magten, havde en indgroet tro på det spontane, frie liv og ville vende tilbage til naturen dvs. genoprette og genfinde det naturlige liv i dets renhed og ægthed. I denne tankegang fik de hjælp fra den amerikanske litterat og biolog Rachel Carson, der i bogen *Silent Spring* hjertegribende havde beskrevet en by, hvor mennesker, kvæg og fugle blev sy-

ge og døde og en besynderlig stilhed indfandt sig grundet kemisk forurening af luften vandet og jorden. Hvis fugle og insekter havde betydning for menneskets overlevelse, ville sprøjtning, klipning og beskæring af deres livsgrundlag være katastrofalt og blomster og frugter måtte blive siddende og græsset vokse højt. Konsekvensen måtte være at biodiversitet var smukt. Efter Berlinmurens fald tegnede der sig i den vestlige verden et billede af en større tro på fremtiden, på menneskets evne til at løse problemer ved hjælp af viden og teknologi. Man er ikke mere lammet af skræk for overbefolkning, atomkrig og forurening og er endnu ikke blevet skræmt af terrorisme og fundamentalisme. Det landskabsarkitektoniske ikon viser en ny logisk, pragmatisk saglighed, med vægt på det regulerende aspekt, lig den i efterkrigstiden men med en ganske anden indsigt i naturens processer. Men aldrig så snart har et ikon prentet sig i vor bevidsthed før et nyt popper frem, denne gang et biomorft sprog uden euclidsk geometri, uden hierarki, uden rette linier, i en flydende komposition af rum, således som SLA har præsenteret det for os.

Illustration til fræsede vandpytter i Ankarparken

Samfundet fremstår i dag som et komplekst samfund for hvilket en fundamental egenskab er, at det også kan være anderledes. Kontingenserfaringer, det at noget altid kan være anderledes, fører måske til dette flydende sprog der ser ud som kunne det skifte form i næste øjeblik. Med udvikling af et kontingenssprog bliver det muligt at håndtere det moderne, komplekse samfunds væld af muligheder og usikkerheder. Stiller man SLAs evre spørgsmålet om det smukke og rigtige ligger i det mennesket har tilført eller frembragt, eller i en indre orden, hvad enten denne tillægges naturen eller iboende kræfter, er svaret 'både – og'. Spørger man om det smukke og rigtige ligger i det mangfoldige, pluralistiske, komplekse og polykrome eller i det smalle, minimale, monotone og monokrome får man samme svar. Begge tilgange 'less og more' ser ud til at være i spil, hvor det i det forrige århundrede var 'either – or'. SLAs moderne byrum er både plads, torv, landskab, park og have. De er både kunst og natur, poesi og teknologi, byplanlægning og havekunst. Genre og sprog må nødvendigvis være robust og frigjort fra kategoriseringer, når det drejer sig om havne- og industriområder, nedlagte jernbaner og forvoksede parkeringspladser, hvor man hverken kan eller skal kende fremtidens brug.

Wilderness og wasteland var engang synonymmer for det oprindelige landskab uden for byen, et sted kun med værdi for eneboere og vilde dyr, skriver Anne Spirn i *The Language of Landscape*. Vildniset er nu omdannet til et helligt sted. Byen er til gengæld blevet til ødemark, som følge af den tankegang at mennesker ødelægger det, de rører ved.

Hos SLA har dette wasteland fået identitet som offentligt rum. Det er genskabt med herlighedsværdier og givet tilbage til fællesskabet. Det spejler naturens vejr og historiens gang i et fornemt udtryk for dyrkningskunsten.

Artiklen bygger på:

Projektmateriale og forelæsningsnotater fra og samtaler og besigtigelser med SLA

Malene Hauxner. Nutidig dansk have og landskabsarkitektur
Landskab 5/1992

____. Weilbachs Dansk Kunstnerleksikon I, Munksgaards Forlag, Kbh. 1994 (tysk udgave 1994)

____: Fantasiens Have. Det moderne gennembrud i havekunsten og sporene i byens landskab. Arkitektens Forlag Kbh. 1993. Disputats. 2. oplag, 2000

____. The Memory of Arcadia, OASE Architectural journal Holland 56/2001, 8-13 (To kapitler fra Fantasiens have oversat af Marion Frandsen)

____: Supergraphics and superlogics: The redesign to a new standard of value: about the works of Stig L. Andersson
Landscape architects. Topos 40/2002

____. Open to the sky: Building and landscape, space and works, the city landscape. The second phase of the modern break-through 1950-1970, Architectural Press 2003

CV Malene Hauxner

Malene Hauxner

Landskabsarkitekt MDL, Dr. Agro., lektor

Center for Skov, Landskab og Planlægning

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole

mhau@kvl.dk

www.sl.kvl.dk

Malene Hauxner har siden afsluttet uddannelse på Kunstakademiets Arkitektskole været beskæftiget inden for fagområdet landskabsarkitektur som forsker, formidler, underviser og praktiserende landskabsarkitekt. Resultatet af praksis er en række præmierede konkurrenceprojekter samt udførte anlæg, eksempelvis Skovlunde kirkegård.

Forskningsresultaterne fremgår af disputatsen Fantasiens Have: Det moderne gennembrud i havekunsten og sporene i byens landskab, 1993 og Med himlen som loft: Det moderne gennembruds anden fase 1950-1970. Bygning og Landskab, rum og værker, byens landskab, 2002 oversat til Open to the Sky, 2003. Tildelt Nykredits arkitekturpris 2003 og Akademiets Høyenmedalje 2004 for forskning og formidling.